

Передплата

на «РУСЛАНА» вписати:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2 50 зр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків
Поодинокі числа по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очі і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові що дні крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудні.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 9. ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Нова енцикліка Папи Льва XIII.

В неділю дня 27. с. м. появилася в Римі папська енцикліка про християнську демокрацію. Сего дня роздано єї кардиналам, амбасадорам і богато иньшим достойникам римської курії.

Від довшого часу заповідана енцикліка Льва XIII. про християнську демокрацію творить брошуру на 20 сторін. На вступі папа пригадує передовсім дві попередні енцикліки, які займали ся соціальною квестією, іменно: «Quod apostoli muneris» і «Regum novatum». Відповідно до тих енциклік католики посвятили свою діяльність суспільним ділам, щоби нести поміч робітникам. Папа вчислює все те, що на сїм полі зділано, отже заложено робітничого секретаріату, рільничих кас і щадниць для робітників різної категорії.

Дальше папа підносить, що назва «християнського соціалізму» не є відповідною. Католики, які займають ся соціальною квестією, звичайно називають ся християнськими демократами, але навіть і ся назва викликує у деяких якесь невдоволенє. Отже св. Отець хотів би сї непорозуміння, які вкрали ся між назвою а понятєм — тепер усунути.

Межи соціалізмом а християнською демокрацією треба робити докладну та знатну різницю. Соціалізм займає ся виключно материяльним добром і єго остаточною ціллю є осягненє цілковитої рівности і спільности власности. Натомість християнська демокрація шанує основи божих законів та, попри старанє о поліпшенє ма-

терияльної долі, дбає також про духове добро народів. Не повинно ся мішати християнської демокрації з політичною демокрацією, бо християнська демокрація може і мусить, так як Церков, годити ся з різними формами правительства. Окрім сего християнська демокрація мусить шанувати право цивільної власти. Така християнська демокрація, понята в сей спосіб, нігде не викликала би невдоволеня. Лише мусить ся відрізнити і задержати істотну ціху християнської демокрації, трудячи ся над злагожденєм соціальних ріжниць, над розвизанєм соціальної квестії і поправою долі робітників. В сїм напрямі повинні католики ділати і для сеї ціли трудити ся.

Св. Отець висказує слова заохоти для такої діяльности, зазначаючи при сїм, що вже другорядною і меншої ваги квестією є обставина, чи таку акцію на користь робітників схоче хто назвати соціальною чи демократичною акцією католиків. Найважнішою річю є, щоби всі католики жили з собою в згоді і всі свої сили посвятили цілям християнської демокрації.

При кінці папа ще раз наказує католикам, щоби держали ся сих засад, а рівночасно зазначає, що в своїх змаганях католики повинні вистерігати ся революційного характеру, шанувати закони і старати ся, щоби робітники супроти своїх працьодавців заховували шану і поважанє та щоби сповняли релігійні практики. В сей спосіб можна буде осягнути соціальний мир на цілїм сьвітї.

Руска справа в урядовім освітленю.

(Далї).

Науку релігії мали в східній Галичинї для учеників рим.-кат. обряду викладати по польски. І в сїй справі одначе не були виключені в будучинї немилі несподіванки для польщини, бо міністерияльні інструкції для шкільних властей видані звучали загадочно і на вський случай не віщувало нічого доброго застереженє: «ісля потреби з рівночасним уживанєм німецького язика». Се застереженє поясняє повід, задля якого Голуховский на однім із справоздань в шкільних справах умістив, як вже давнїше було згадано, власноручну примітку, що зазначувала рішучо домаганє справедливости, щоби польській молодїжї так само як і рускій викладано релігїю в матерній мові.

Так отже лише застереженому гр. Голуховским признано обовязкового характеру польского язика для науки релігії і висьданому ним признаних польских паралельок у Львові мають Поляки завдячити, що польского язика не усунено зовсім з західної Галичини з найважнїшою для народного розвитку шкільної ниви і що польска шкільна молодїж, привневлена до науки руского язика, бодай два рази в тижни чула звуки рідної мови з уст катехити. Признано вправдї в східній Галичинї науку язика польского вільним предметом, але, як каже др. Ловінський, признанє се, що становило ваче репандант до признаня науки руского язика в західно-галицких гімназиях рівнож вільним предметом, здавало ся мати на цілі лише пригадку польскому елементови, що в східній части краю є лише прибудуою а не тубильцем, прибудуою знатним так довго, доки рущина в згоді і союзї з германізаційним демоном не почує ся на силах до вишертя всего, що не є руским. Що в

Осип Маковей.

Новітний плуг.

З того часу, як у хатї Сенька Гримали між образами появилася як оправлена в рамки членська грамота товариства Просьвіти, Гримала немов відмінив ся. То був чоловік, як иньші люди, а тепер нараз згордїв, якби великого розуму доскочив. Довгі часи і сам він ставав перед сею грамотою та любував ся нею, і людям, що приходили до нього, показував її та не забував притім сказати, що на нїй він написаний: Сенько Гримала, господар в Голодній Ямі. Люди оглядали грамоту і дивували ся. Що за образ! Такого вони ще не бачили. Сьвятий не сьвятий, бо звідки-ж Грималї бути на сьвятїм образку, а таки тут і церква і якийсь ангел із смолоскиною, і мабуть злий дух з крилами на землі — а з боку «Сенько Гримала, господар в Голодній Ямі». Та колиб ще він сам лише, але тут і сьвя печатка і підписи якихсь павів зі Львова. Чудний образок тай годї, такого на ярмарках не продають. І звідки Грималї прийшло на думку залізвати ся з тими панами зі Львова? Післяв за порадою дяка одного ринського, а вони єму звідтам і грамоту і книжочки і «каляндар» — все за того одного ринського...

— Наші люди нічо не розуміють — говорив Гримала перед дяком, з котрим від часу своєї приналежности до Просьвіти частїше схо-

див ся і читав газети. — Хто з них, на приклад, знає, що тепер дїє ся в Болгарії? Якже там, пане реєнтїй, наїшли вже тих, що вбили Стамбулова?

— Ні ще, — відповів пан реєнтїй — в газетї стоїть, що й не найдуть тих розбїйників.

— Ото вам порядки! І де вона є, та Болгарія? — питає ся Гримала цікаво.

— Під Турком.

— А Турок де?

Дяк також не знав, де є Турок, але се не шкодило ні єму ні Грималї, живо займатися болгарськими справами. Гримала знав справу убійства Стамбулова так, що раз і жінцї став її розповідати; але жінка слухала його дуже неуважно, він махнув рукою, сказав: «Де жінкам до політики!» і вже більше з нею в політичній розмови не вдавав ся.

Вчитав раз Гримала в газетї, що товариство Просьвіта устроює господарське віче і запрошує на нього всіх своїх членів. Гримала уважав тепер за свій обовязок поїхати на се віче, тим радше, що й дяк мав охоту.

— Ти куди знов? — спитала жінка, побачивши, як чоловік запрягав конї.

— На господарське віче.

— Се що таке?... Тільки дармо худобу змучиш.

— Ет, що ти знаєш! — відворкнув Гримала, взяв із собою хлопця, щоби було кому пильнувати воза, забрав дяка і поїхали.

В магістратській салї міста, де відбувало

се віче, повно селян з ріжних сторін. Сидять собі, як пани на кріслах, і слухають науки. Між ними й Сенько Гримала, сидить разом з дяком, дивить ся та слухає, що пани від Просьвіти говорять. Вийшов один старий панотець і каже, яка то Просьвіта славна і як вона дбає за селян. Гримала згадав свою грамоту — і промова панотця йому сподобала ся. Був би плескав в руки, так як якісь люди недалеко нього, але йому видало ся, що се дитяча робота плескати в руки, так він і сидїв мовчки. Вийшов другий пан і каже: «Поздоровляю вас, мої панове, що ви приїхали з ріжних сторін, не жалували трудно... Могло вас зїхати ся більше, але й так добре!» Гримала був дуже рад, що ніхто не міг мати до нього жалю, що не приїхав. Вийшов третій пан і став говорити про крамницї. Гримала слухав якийсь час і промову зрозумїв так, що всі селяни повинні поробити ся крамарями. Він подумав собі, що не має потреби крамарювати, розсїв ся вигіднїше на кріслі, склонив голову і став згадувати військову музику, що чув її на улицї, як ішов сюди на віче. Приїшли йому на думку його літа служби у війську — і він задрімав. Досьвіта встав був і сон ломив його. Не довго дрїмав, і не коротко, але як пробудив ся від оплесків, то вже того пана, що говорив за крамницї, за столом не було, а деякі селяни виходили із салї. Гримала встав і пішов за ними, липаючи дяка в салї. Вийшов на місто, походив по ринку, оглянув склепові вистави, пішов подивити ся до коний, вивив го-

вох східно-галицьких гімназій признано науку обидвох краєвих мов з огляду на положення цих гімназій (Львів-Перемиськ) приписати треба хіба сій обставині, що корифей Рус. Ради і їх відпоручник в міністерстві просвіти о. Шашкевич, не мали спромоги потягнути строгої лінії граничної між східно-руською і західно-польською Галичиною і задля того з konieczности мусіли прийняти певну територію неутрачену з мішаним населенням.

В таких случаях уважати то вже можна за велику, переломову народну здобичу для східної Галичини, коли на внесене гр. Голуховського, поновлюване і понаглюване, а в справозданнях д-ра Черкавського знаменито що-до річевих аргументів і статистичних дат мотивоване, міністерство просвіти рескриптом з 21. люця 1856. признало на останку дивоглядність існуючого примусу науки руского языка для польскої молодіжи, дивоглядність в тім полягаючи, що сей примус при рівночаснім усуненню обовязкової науки польского языка віддавав висший культурний елемент на пошалу низшому.

(Далі буде).

Перед отворенням державної ради.

Про нараду (ширшого) Народного Комітету дня 25. січня подає «Діло», що «зібрало ся 30 учасників а 13. оправдали свою неприсутність. Обговорювано становище наших послів в парламенті супротив інших послів Русинів і інших сторонництв та правительства. Всі чотири послі, вибрані яко кандидати Народного Комітету, будуть творити одноцільну групу. В інтересі Русинів є, щоби в парламенті зананували нормальні відносини і парламент віддав ся пильній праці; зогляду-ж на все ще пануючу в Галичині систему, протежуючу, з нехтованєм законів, шляхотско-консервативне сторонництво польске на некористь Русинів і люду, наші послі мусять стояти в опозиції. Дальше раджено о недалеких вже виборах до сойму і згоджено ся на те, щоби вести акцію виборчу в порозуміню з іншими сторонництвими рускими. Крім того обговорювано справу нашої праси, справу парцеляції землі і дещо инше та ухвалено скликати в скорім часі «Народний З'їзд».

«Дня 27. січня — доносить дальше «Діло» — Сполученє людських сторонництв польских (столовців і людовців) порозумівало ся з независимими рускими послами в справі поведеня всіх опозиційних послів з Галичини в парламенті. Згоджено ся, щоби всі ті послі стояли межі

собою все в контактї і спільно виступали в обороні інтересів галицького люду, як польского так руского, та против теперішньої системи в Галичині і шляхотско-консервативної господарки».

Кандидатами на нового президента палати вказують крім на маршалка Стирїї, гр. Атемса, також на членів кат. людскої партії, Фукса і Катрайна. Вибір президента не наступить ще в четвер, на першій засіданю, бо передше мусять стати агносованими ті вибори членів палати, против яких не внесено протесту.

На великім вічу німецьких радикалів в Боденбаху не прийшло вправді до сподіваного розлому, але се мусить наступити, коли Шенерер не відступить від аподиктичного жаданя, щоби до его групи належали виключно протестатські послі. Сю декларацію підписало до тепер 19 послів, але всім з них з тим застереженєм, що вправді германський клич *Los von Rom* є гідний похвали, але становиско послів в німецько-радикальнім союзі не повинно зависіти від него. Отже тепер зависить від Шенерерянців, чи они приймуть сю декларацію, яку ухвалено також на боденбахівськім вічу. А нетерпимість німецьких радикалів зглядом всего, що носить католицке знамя, іде так далеко, що они згодили ся евенуально приступити до німецької *Gemeinbürgerschaft* лише під сим умовом, що з неї вилучать католицко-людову партію, християнсько-соціальних і вірно конституційних.

На переломі столітя.

(Огляд на минулий вік).

(Кінець).

Але ще одну характерну появу добачаємо в XIX. столітю, а згляду в останніх його десятиках. — Загальною негациєю не може звичайно вдоволяти ся довго інтелігенція людского духа. Скорше чи пізнійше мусить вона звернути з дороги блукання серед хапу непевности і неясности... і ся стадія звороту зазначила ся як-раз при сконі XIX. в. Французский ученій Brunetiere проголосив банкротство нехристиянської науки умерлого ст., а сьмілий його висказ: Ні геологія, ні історія, ні природничі науки, ні фізіологія не виказали нічого, що супротивляло-б ся обявленій правді — викликав дійсний фермент в науковім сьвітї, а найбільші генї і філантропи XIX. віку Рескін і Толстой крушатъ конє в обороні християнських, розуміеть ся, на свою моду сформованих засад. А й вороги, які ще недавно так завзято поборювали сї «конвенціональні фальші людства» — як назвав один псевдоученій релігію, мораль, віру,

право, сумліве... — складають нині поволі оруже та в своїм поступованю схожі з біблійним Балаамом, що вийшов клясти проти израельских заступів, а побачивши їх взірцевий лад, благословив їх. Днесь дають ся вже чути з ворожого табору голоси за згодою і миром між церквою, а наукою: Чому має бути неможливо — питає один ученій — навіязати між нинішню поступовою, поглибленою і розширеною філософією а обявленою вірою братньої приязни? Далі! Зустрічаємо вже і такі гадки: В дійсности є підставні думки, — розуміеть ся, науки — християнські, лише мова є поганьська, поперед всего через неузасаджене недовіре зі сторони церкви — або — нині мусить бути на першій місци «Бог гуманности» а на другім Бог обявлення, бо нині заострює боже слово насамперед працю, а потім молитву і т. д. і такі инші в сїм родї... Реакція мусіла наступити... і людство пізнає поволі, а дасть Бог, пізнасть в будучині зовсім, що тільки абсолютна правда, яку подає єдине християнство, запорукає здоровий, цивілізаційний та культурний поступ.

Таким являє ся в мініатурній короткості та найзагальніших чертах зміст життя людства заммерлого нині столітя. А повторимо ще раз: під зглядом політичним XIX. вік — се вік германський, а тому, що, на нашу, думку витиснула політика на обличчї умерлого столітя найвиразнійшу рису, поставили ми політичний огляд на першій місци; кольосальний поступ людства зродила пара і електричність і зовсім слушно називає ся XIX. вік — віком пари і електричності; під зглядом релігійним — се вік найзавзятійшої борби церкви з невірством, неправдою та перші трофеї цілковитої побіди церкви; під зглядом науки XIX. вік — ріжколиций... і можна-б его звати віком філософії... і віком природних наук... і віком соціальних наук... і віком флюктуації людскої думки, віком бляги, фразеології, негациї і т. д.. Зрештою мусимо і се зазначити, що XIX. вік не дасть ся здефініювати прецизно і одним словом, бо вік сей не творить ані не замкає в собі і собою епохи, а має більше перехідний характер. XIX. вік взагалі не жив справдішнім, мужеским житєм, але житєм ще несовершенним, житєм, так скажемо, молодця і то не зовсім при нормальнім стані; сам молодик фізично незвичайно сильно збудований і високо, хоча однобічно може, образований та й криє ще в собі сьвітлі зародки будучности... але темперамент его химерний — се справдешній дивак... Не нам тут вдавати ся, коли сей каприсний а так сильний молодець XIX. вік виросте в *homme il faut* чоловіка, зрілого мужа, чи вже в XX. ст. чи може ще пізнійше, се залежати-ме в першій

рівки, перекусив дещо і знов вернув ся до магїстрату. Селян було тут уже не так багато, як перше, але ті, що були, вже не сиділи, а стояли, приступили ближше до стола, за котрим сиділи пани, і натягнувши шиї щось оглядали та слухали. Перед столом і на столї стояло кілька колоторотів, щени, насїне трави в мішочках, млинок до чищення збіжа, кінський сапач і плуг. Жвавий панок стояв коло плуга і говорив поважно:

«Плугом оремо землю. (Ну, ми се знаємо! подумав собі Гримала). Плуг старший, як перо, котрим пишемо, і хто знає, чи не вартіщий. (Певна річ! Перо дістанеш за крейцар а плуга ні! — обізвав ся Гримала до дяка, що стояв коло нього, але так голосно, що се почув і бєсїдник). Се не так треба розуміти, — говорив пан дальше — плуг вартіщий тим, що він для нас всіх оре землю, на котрій росте хлїб, а пером землі не ворете. Щоби то було, якби не було плуга? (Голоси: Біда!). Чим би тоді люди землю орали? (Гримала аж розняв руки з дива: справді, чим би люди землю орали, якби не було плуга?). Отже бачите, мої панове господарі, який важний є плуг. Але сей плуг, що тут стоїть, не такий, як ви уживаєте. Ви уживали до недавна деревляних плугів, тепер уже маєте залїзні, але такі, що тільки одну скибу ріжуть а отсей плуг ріже вам відразу дві скиби, бо в нього два чересла. (Гримала став на почітках, аби ліпше побачити плуг: справді, у нього були два чересла). Такі плуги повинні ви у себе завести, бо з ними половина роботи; за пів дня можна зорати поле, що ви орете цілий день. (Хитро! — обізвали ся деякі голоси). А тепер,

коли я вам уже обяснив, як уживати млинка, сапача, колоторотів і плуга, приступимо до роздаваня премій. Будемо льосувати, хто ті річи, що тут стоять, виграв. Хто виграв, той може забрати їх собі до дому за дармо. А забравши їх, най другим покаже і шанує їх, бо декотрі з них дорогі; сам такий плуг коштує сорок зр. (Ов! — не втерпів Гримала — отсе би варто дістати!).

Стали льосувати: одна читальня дістала млинок, друга колоторот, деякі господарі підіставали господарські книжки, щіпи, по квартї насїня купчатки, один дістав сапач, дяк із Голодної Ями дістав також колоторот — лишив ся ще плуг. Ох, коби то я його дістав! — подумав собі Гримала — і чи він в таку годину сказав, чи так уже Бог дав, вийшов пан за стіл і каже: «Плуг виграв господар Сенько Гримала з Голодної Ями!»

— Я тут! — крикнув Гримала і став протискати ся помежи люди до свого плуга, якби бояв я, щоби хто не забрав його.

— Можете собі плуг забрати — сказав пан.

— Дякую вам, паночку, за ласку — промовив зворушений Гримала і хотїв пана поцілувати в руку.

— Не мені дякуйте, а Просьвітї, що за вас дбає — відповів пан поважно.

Гримала був би з радної душі подякував Просьвітї і був би поцілував її в руку, навіть оглянувшись, так якби сподївав ся найти її в салї, але не побачив її, отже станув коло плуга і почав його оглядати. Сорок ринських коштує! Такого плуга, як Гримали Грималами, в їх родї ще не було. Гримала схилив ся і пробував під-

няти плуг. «Ов! таї тяженький собі! Підняти годї!»

— Кілько він важить? — осьмілив ся ще Гримала спитати ся в пана, що говорив про плуг.

— Вісімдесять чотири кільограмів — відповів той.

— То се кілько буде так по нашому?

— Близько два сотнарі. От якби два кірці проса.

— Гм! — подумав Гримала. — Ну, побачимо! А забрати треба; не лишу його.

Пішов по віз, заїхав перед магїстрат і при помочи сина і дяка з тяжкою бідою звіс плуг по сходах із першого поверха в низ на віз.

— Се що за плуг такий? — питав ся син.

— Ну, плуг, на два чересла, дві скиби відразу кладе.

— Та як такі: цілий залїзний? Чепіги залїзні, грядль трохи не весь залїзний, чересла, леміш —

— Е, що ти знаєш! Їдьмо!

Дяк поставив коло плуга свій колоторот, сїв поруч Гримали — і поїхали. Дяк не дуже тїшив ся своїм колоторотом, не знав добре, що з ним і починати, та кривдував собі, що дістав таку дешеву премію; за те Гримала був дуже рад, що йому трафила ся така дурничка. Одного ринського дав Просьвітї, а вона йому за те і грамоту і книжки і календар і плуг за сорок ринських... Добра ота Просьвіта, дай їй, Боже, здоровля!

(Кінець буде).

лїній від історичних обставин грядущих віків, — нам хотїти і старати ся зі свого боку, аби виріс він колись в чоловіка справді характерного, що брив би ся всякою мерзкістю, підлотою, неправдою, хитростію, тиранією, деспотією, кровію... брудом, в яких мимо свого чванливого «освічення» купав ся по самі уха молодець, XIX. вік. І завів ся страшенно свїт, коли витав XIX. ст. з повною надїєю на красшу будучність; замість сподіваної весни царювала всевладна зима; в XIX. віці було ще — повторимо за поетом — пек о на сїм свїті — а від молодого покоління, отже й від нас, зависимо буде в многій мірі, аби в XX. віці запанувало на сїм свїті замість пекла бодай чистилище!

НОВИНКИ.

— **Календар.** В середу: гр.-кат. Антонія Великокого; рим.-кат. Марти. — В четвер: гр.-кат. Атаназія, Кирила; рим.-кат. Петра.

— **12. роковини смерті бл. п. цїсаревича Рудольфа** припадають дня 30. сїчня с. р. З сеї нагоди відправити ся в двірській церкві у Відні заупокійне торжественне богослуженє, на яким буде присутній цїсар.

— **Вечерниці з танцями** відбудуть ся в суботу дня 2. лютого с. р. в саях «Рускої Бесїди» у Львові, заходом Товариства ім. Котляревського. — *Комітет.*

— **3 Сянока.** Дня 1. н. ст. лютого с. р. відбудуть ся загальні збори товариства «Руский Народний Дім в Сяноці» з слїдуючим порядком днєвним: 1) о 9. год. рано богослуженє в місцевій церкві; 2) о год. 10½ відкритє зборів в комнатах «Рускої Бесїди»; 3) відчитанє протоколу послїдних загальних зборів; 4) справозданє діяльности Видїлу за рік 1900; 5) справозданє касовє за 1900 рік; 6) вибір контрольної комісії; 7) вибір нового видїлу на 1901 рік; 8) справозданє контрольної комісії; 9) внесенє видїлу; 10) внесенє членів. — По вичерпаню порядку днєвного відбудуть ся девірочні наради в справі маючого завязати ся «руского товариства задаткового в Сяноці».

— **Женьський інститут Руского Товариства педагогічного у Львові** (ул. Сави ч. 3) пошукує учительки. Зголошувати ся письменно треба зараз — а найпізніше до 2. н. ст. лютого. Кільколітна практика учительська була би пожадана. Інститут дав ціле удержанє і нагороду грошеву після умови.

— **Курс науки нотного сьпіву** і доповненя дяківства відкриває в днєм 1. лютого с. р. Ігнатий Полотнюк в Станиславові. Порозумівати ся можна лично або листовно.

— **Др. Ляплоні про стан здоровя Папи римского.** Прибїчний лікар Сьв. Отця, др. Ляплоні, бесїдував на днях з одним зі співробітників туринської газети «La Stampa» та висказав річи майже немислимі. «Се дійсно чудо — говорив др. Ляплоні — чим Сьв. Отець старший, тим, здає ся, лекше зносить тягар віку. Ніяка стареча недуга єго не досягає. Взір має не гірший від мого, а хотїй носить окуляри, то они лежать частїйше на єго чолї, ніж на очах. Память у него знаменита; Сьв. Отець памятає не лише річи давнійші в молодого віку, як се звичайно буває у старцїв, але ясно здає собі справу також з теперїшного ходу річий. Умисл папи працює найлекше в ночи. Недавно папа о 7. год. рано прикликав свого секретаря і подиктував єму довший стих, який уложив в ночи. Вагаїлі Сьв. Отець спить добре, але в случаю безсонности в ночи, спить в днє до 9. або 10. години рано. Сей ювілейний рік не дуже змучив папу, хотїй він мусїв аж 70 разів сходити до базилїки св. Петра».

— **Поїзд в снігу.** Зелїзничий поїзд, що виїхав в понедїлок о год. 5. мін. 55. рано зі Стрия, затряс коло Морщина в снігу. Подорожні перестрашенї думали, що будуть там зимувати. Але незабаром приказано їм пересїсти ся до передних вагонів, послїдні вагони відчїплено і поїзд рушив з місця.

— **Жидівська безличність.** Мортко Розенберг зі Львова, властитель одного коня, і великий доставець малих визанок сїна, їхав вчєра рано ул. Шпитальною і переїхав маленьку дївчинку, що йшла до школи. Одиноким свїдком сеї подїї був один з зелїзничих урядників п. К., що саме тоді йшов до бюро. П. К. задержав «пана» Мортка, а за хвилию збігло ся кільканацятєро людей, але всі займали ся покаліченою дитиною. Мортко скористав з того, що на него ніхто не зважає крім п. К., ударив єго кілька разів багатом по голові і поїхав. Однак далеко не заїхав, бо упав в руки поліціянта. Так «пан» Мортко буде відповідати тепер за двї провини: за переїханє і побитє.

— **2% провізїї.** Вільгельм Кляйнберг, властитель складу фотографїчних приборів в Кракові, проворний Німець, занїзнав Яна Щєпанїка, винахідника, зі своїм стрійом Людвіком Кляйн-

бергом, капіталїстом з Відня. Такий був початок спілки «Щєпанїк & Кляйнберг», яка опїсла широко розвинула свою акційну діяльність в Німеччинї, Францїї і Австрїї. Людвик прирік своєму кузинови 2% провізїї від всіх доходів, але заразом взяв від него письменну заяву, що сей не буде мішати ся до єго інтересів і не буде вглядати в єго рахунки. Однак коли Вільгельм Кл. ліпше роздумав цілу справу, побачив, що брати провізїю з завязаними очима — не добре і зажадав через суд, щоби єго стрій представив єму рахунки спілки. Оноді відбула ся судова розправа в Кракові і пан Вільгельм Кляйнберг програв справу, бо жаданє єго є безосновне в виду єго письменної заяви.

— **На свій рахунок.** В Відні засновано в 1889. р. «Unio catholica», товариство для обезпеченя духовних осіб, церков, монастирів, звонів і т. ин. Минулого року якийсь п. Фелїкс Тумен, що називав себе пенсіонованим інженером міністерства зелїзниць, виробив право розтягнути агенції того товариства також на Галичину і Буковину. У Львові заложено головну агенцію і пан Тумен разом з якимсь Качїнелїм почали свою підпольну роботу. Від кожного, хто вступав до персоналу агенції, оба панки брали кавці, без ріжницї чи то був урядник чи вольний. Всї кавці пропадали в кишени Тумена, а вкінци і він сам пропав разом з кишеною. Справа находить ся тепер в руках прокураторїї, а пан Тумен гуляє в туманом по свїті. Який буде конець слїдства, донесемо нашим читачам.

— **Поворот царської пари до Петербурга.** Російський цар, який в наслїдок недуги перебував довший час в Лївадії, повернув вчєра з женою і дїтьми до Петербурга.

— **Дарунок народу для сербского короля.** Сербська купчина ухвалила внесенє, на основі якого копальні в Майданяк, які були власністю держави, стали ся як подарунок власністю короля. Сей подарунок має бути доказом любови народу для королївської династїї.

— **Нїгіліст.** В Ніццї увязнено російского нїгіліста, кн. Назаїдє. Походить він зі старої княжої родини. Єго увязнено не під закидом змови проти царя, але під закидом ошуканьства. В р. 1885. засуджено єго в Росїї на смерть за дїяльність хитроцїв; кару єю замінено єму на досмертну вязницю. В р. 1887. довело ся єму утїчи з Петропавловської крїпости до Парижа, звідки єго вигнано за фабрикацію бомб. Відсидївши одначе перед тим за се два роки в тюрмі. Опїсла заборонено єму перебувати в Швайцарїї і Італїї, де прийшов по вигнаню із Францїї. Потім прийшов по друге до Францїї і там єго арештовано під закидом спроневереня збираних ним складок на нїгілістичні цілі.

— **Також премія!** З Парижа доносять, що тамошня поліція сконфіскувала в редакції соціалїстичного органу «Petit Sou» кількадесят пушок до польованя, які призначено на премїї для передплатників сеї газети.

— **Нова виправа до північного бігуна.** Американець п. Бальдвін приготував виправу до півн. бігуна, в цілі пошукуваня за пропавшим Андрєом. В виправі возьме участь 30 людей. Всї видадки виправи покриває новоїорський мїліонер Вільгельм Цїглер. Корабель, призначений до подорожї, збудований зі сталї і може оперти ся на найсильнішому тисненю ледів. Засоби живности вистарчають на 20 місяцїв.

— **Виклятий днєвник.** Два літа тому в Пампльонї в Іспанїї почав виходити антирелїгійний днєвник «Pogvenir di Navarra». Житє єго не було довге, бо стрїтив ся з екскомунїкою єпископа, а губернатор міста добив єго ріжними розпорядженями. Але начальному редакторови повело ся невдовзі заложити новий днєвник «La Nueva Navarra», виправді менше радикальний, але засади єго попередника остали майже-ті самі. І се письмо упало викляте єпископом. Але як гидрі відотне ся одну голову, то друга наростає, так і сей днєвник, двїчя убитий, воскрес під назвою «La Vieja Navarra». Военна кампанія против нової газети почала ся зі здовоною енергїєю. Церковні і свїтські власти виступили строго проти сего письма, а католицкий загал прилучив ся до оборони. Редакторам не продавано в католицких торговлях нічого за жадну ціну, урядникам не вільно було сходити ся з редакторами під утратою місця і т. д. Католицизм відніс вкінци побїду, бо днєвник соромно упав і доси ще не воскрес під иньшою назвою.

— **Турецкі студенти в Берлінї.** яких вислано на науку на державний кошт, находять ся в невїдраднім положеню. Від року не одержують они належних їм стипендїй і нинї живуть в правдивій нужді. Одна з господинь, у якої мешкає кількох студентів-Турків, прийшла оноді до турецкої амбасади в Берлінї і представила амбасадорови сумну долю єго земляків. На се одержала відповідь, що єї жалї на нічо не здадуть ся, бо поміч з Туреччини скоро не надїде. Амбасадор говорив се на підставі власного досвїду, бо перед двома місяцями урядники амбасади ледви змогли вихлопотати платню за 6 місяцїв, а за багато місяцїв платня ще залягає.

— **Гумористичний кутик.**

З урядової газети.

Міністер скарбу, як доносить вчєрашня «Wiener Ztg.», іменував касїєрами красвих кас в Кракові і у Львові панів Тишєнєцкого і Хршонєцєвского; певно собі язика надломив, заким їх «заїменував».

Жидівська голова.

— Ну, Абрамку, каже тато,
Чом ти знов не знав,
Що тебе учитель в школі
Нинї запитав?

— Він питав мене з рахунків
Скілько два а два?

— Скілько?... Штири! так сказати

Зарав було тра.

— Ага, штири, я давав вже
Вчителю аж пять
А він, гої завзятий таки
Не хотїв пристати.

Посмертна оповідка.

О. Іван Нарольський, парох в Пустомятах під Львовом, упокоїв ся в 76. році житя, а в 44. р. священства. В. в. п.!

Наука, штука, література.

Кирило Студинський: «Літературні замітки». Львів 1901. р. Накладом А. Хойнацкого. З друкарні В. Шийковского. 8° стр. 131+4. Цїна 50 кр., в гарній, золоченій оправі 70 кр. Кнїжка містить в собі статї: «Козацтво і гайдамаччина в «Енеїді» Котляревського» і «Характеристика поезий Петра Гулака-Артемовского». Набувати можна у Львові (ул. Руска ч. 3.) в книгарні Ставропигїйского Інститута.

Телеграми.

Відень, 29. сїчня. Цїсар прийняв на приватній аудїєнції в. кн. Юрія Михайловича, а небагом заїхав перед мешканє в князя і не заставши єго дома, лишив свою візитку.

Медіолян, 29. сїчня. Місто Бусето, ролдинне місце Вердіого, ухвалило виставити єму памятник коштом 20.000 фр.

Рим, 29. сїчня. Раду державну замкнуло після жалобної манїфестації для Вердіого.

Париж, 29. сїчня. Парлямент ухвалив одностолосно резолюцію, яка висказує жалє Францїї по Вердїм та співчує в болю італїйского народа.

Нова доба розвою.

(Далї).

Коли в Чєхах основало ся єске Товариство «Славїя», то до двох літ авї один Чєх не був обезпечений вже! в иньшїм товариствї як тільки в своїм. А у нас за 8 літ істнованя «Дністра» ми мусимо публично з соромом підносити, що ще велика часть образованих людей руских цурає ся свого Товариства а обезпечує ся в чужих товариствах, хоч «Дністер» дав докази, що заслугує на повне довїре під кождим зглядом і позискав собі добру славу і признанє не тільки у своїх в цілїм краю, але і у чужих. Задачу мав «Дністер» дуже трудну, перешкод до побореня много а однак при помочи Божїї і витрєвалїї совїсної праці Дирекції розвинув ся гарно. Звісно прецінь, що коли иньші товариства в краю реєструють страти з обезпеченя селянських, коли звісно також, що акційні товариства оперуючі в Галичинї мусїли піднести стопу премїйну для селянських обезпеченя, — а однак «Дністер» придержуючи ся уміркованої тарифи «такої як в Тов. Крак.) хотїй операв ся до тепер головню на обезпеченя селянських, успів за час своєї короткої діяльности не тільки сплатити всі кошти заснованя і організації та сплатити фонд основний в сумї 100.000 корон, але ще і відложив значні фонди резервові, котрі нинї виносять суму 520.406 к. 65 с. і улькованї суть в цїнних паперах зложених в гал. Банку кравїм.

Коли би всі рускі парохїї, громади, школи, міщанє і інтелїгенція по містах обезпечали ся тільки в «Дністрі», розвій єго був би ще красший, — бо чейже кождий сам повинен поняти, що вели «Дністер» дістане ліпші ризика, якими суть обезпеченя реальностей і движимостей в більших містах і всі обезпеченя церков і приходств, будинків громадських і шкільних — тоді зможе Тов. певно ще ліпше господарити, ніж могло до тепер.

Не завели ся Князі нашої церкви, коли вже в першій році існування «Дністра» припоручили єго як найтепліше всім вірним своїх дієцезій і тим дали перший почин до розвою сего Товариства. Не завели ся також члени основателі, що перші зложили фонд основний на засноване Тов., — і коли через виплату по сегоднішніх зборах послідних листів уділових уступають вже послідні члени основателі, уважаємо за відповідне помістити спис тих людей, котрі закупленем листів уділових фонду основного уможливили повстанє Товариства. Се були слідуючі патріоти: Юліян Романчук, Львів — 100 зр.; Теофіль Бережницький, Львів — 300 зр.; др. Стефан Федак, Львів — 200 зр.; Сабіна Вітошинська, Радче — 200 зр.; о. Еміліян Константинович, Сянік — 100 зр.; Йосиф Овишкевич, Львів — 500 зр.; др. Николай Підлуский, Болехів — 200 зр.; Іван Верхратский, Львів — 200 зр.; Комітет парохіальний, Ходновичі — 100 зр.; о. Данило Лепкий, Горбачі — 100 зр.; Іван Гуляй, Яблониця — 100 зр.; о. Алексій Торонський, Львів — 100 зр.; Льонгін Рожанковський, Золочів — 500 зр.; Кассян Лещинак, Терембля — 100 зр.; о. Василь Небиловець, Перегінсько — 100 зр.; о. Кассян Куніцький, Станиславів — 100 зр.; о. Евг. Вітошинський, Гнилиці — 100 зр.; о. Данило Михайлів, Скородне — 100 зр.; Николай Глиньський, Заліщики — 200 зр.; Петро Коструба, Ягольниця стара — 500 зр.; ВПреоєв. о. Константин Чехович, Перемишль — 200 зр.; Стефан Рицар Дубравский, Стрий — 400 зр.; о. Захарій Підляшецкий, Монастирська — 200 зр.; О. Іван Редкевич, Львів — 100 зр.; др. Теофіль Кормош, Перемишль — 200 зр.; Григо-

рій Грозик, Львів — 300 зр.; Інститут дівочий, Перемишль — 100 зр.; Василь Сас Яворський, Новий Санч — 400 зр.; о. Евг. Гузар, Львів — 100 зр.; Церков, Таврів — 100 зр.; др. Александер Кулачковский, Львів — 100 зр.; Ілія Кокорудз, Львів — 200 зр.; О. Александер Стефанович, Львів — 100 зр.

(Далі буде).

COLOSSEUM Ernesta Thorna, у Львові, в пасажи „ГЕРМАНА“ ул. Сонішна. Програма від 16. до 31. січня 1900.

При співучасті військової музики 80 п. п.

1. **Littke Carlsen**, джентельмен-карикатура.
2. Павло **Conchaе**, король армат.
3. **Hasson i Ten-py**, їзда на кружляючій ся кулі.
4. **Risa Nord-ström**, субретка.
5. **Les Lwuan**, пантоміна «о півночі в млині».
6. **Brathers Orelly**, комічна акробація.
7. **Miss, Josephine**, продукція на ливні.
8. **Franke**, дует.
9. **Труппа Prinziolay** зі своїми подвійними смертельними скоками. — Початок о 8. год. вечером.

Що дня велике представленє. В неділю і свята два представленя. Шо пятниці **High Life** представленє. Білєти вчаспійше можна замовляти і вабути в конторі Пльона, при ул. Кароля Людвика у Львові.

Контора виміни
ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

2 купує і продає
всіх
папери цінні
і МОНЕТИ

по найдешевшій м кур-
сі деннім не числячи ніякої
провізії.

— РІК ЗАСНОВАНЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всім вірним ВПреоєв. Митроп. і Преоєв. Еп. **Ординариатам** всіх трєх епархій, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі знарядя, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках **протів шкід огневих.**

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вноєить:

Фонд резервовий	245.814 кор.	52 сот.	486.145 кор. 92 сот.
Резерва премій	148.480	—	
„ спеціальна	1.684	80	
Фонд основний	72.000	—	
„ емеритальний	18.166	60	

Тарифи «Дністра» дуже умірковані, услія обезпечень користні, а шкоди ліквідують ся безпроболчно. До кінця 1899 року вноєили виплаченє шкоди 1,669.565 кор. 38 сот. Поліси «Дністра» приймає Банк краєвий і Каса ещадности у Львові, Коломиї, Самборі, Долині, Снятині, Городенці, Терембля і Заліщиках при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечитись через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові, котре дає найкористнійші услія, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає поліси і квіти в рускїм язичі. Зголоєна о уділенє агенцій в окрєстностях, де нема близько агентів «Дністра», приймає ся. «Дністеръ» виплатив агентам по конець 1899 р. провізії 216.714 корон.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

Інформації і посередництво до заключєня ОБЕЗПЕЧЕНЬ ЖИТЄВИХ в найкористнійших комбінаціях.

Повнємкє для членів Тов. взаїмн. обезп. і виміни. «Дністеръ» на 5 1/2 % і 1 % додатку на коєта адм.

Хто ще не читав

ФРАНЦА МЕШКА:

Драма на селі

ціна 70 сот.

і того самого автора: **НАГУЛА**

ціна 30 сот.

оповіданя з житя Словінців в перекладі І. Кузіва

нехай як найскорше замовить єї дві книжочки в Наук. Товар. ім. Шевченка, ул. Чарнецького 26, або в Ставропигійській Книгарні ул. Руска у Львові.

Товариство взаїмного кредиту „ДНІСТЕРЪ“

стоваришенє з обмеженою порукою, Львів, ринок ч. 10
(дім „Просьвіти“).

уділяє позички за оплатою 5 1/2 % і 1 % додатку на коєта адміністраційні, влаєителям ґрунтів і господарств до 500 корон за порукою двох відповідних ручителів або за інтабуляцією, над 500 корон тільки за інтабуляцією на першій місци, до сплати в ратах на 3 до 10 літ. Сьвященники, не посідаючі реальностей, муєть крім поруки двох ручителів предложити єще полієу житєву; обезпечитись можна через «Дністеръ» в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові після вських можливих комбінацій.

Згадає Товариство приймає вкладки до опроцентованя від членів і третих осіб по 4%.

— Уділ членський вноєить 50 кор., вписовє 2 кор. —

Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечений в «Дністеръ».

Інформації уділяє Дирекція листовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень «Дністеръ».

ВІДЛІКІ КУПОНИ

Вильсовані

цінні папери

виплачує без потрєчених провізії або коптів

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

БАНКУ

Гіпотечного.